

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A munkaadók szervezkedése érdekében.

A magyar ipar számos bajai közül a leg-súlyosabbak egyike a munkásokkal folytatott harc.

Ezt a harcot a munkások szervezete erőltette az iparosokra e jelszó alatt: A munkásosztály kizsákmányolásának megszüntetése s a munkásosztály tisztességes megélhetésének biztosítása.

Ha visszatekintünk ezen harc történetére, úgy sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a harc eddig az egész vonalon a munkaadók viszsza-verésével, a munkások rohamos elnyomulásával járt, hogy a munkabér az egész vonalon rohamosan emelkedett, a munkaidő megrövidült s hogy ma már a harc nemcsak a munkások tisztességes megélhetésére, hanem a munkás szervezetek hatalmának érvényesítésére és öregbítésére, a munkások politikai céljainak kivívására, sőt a termelési rendszer felforgatására irányul oly módon, hogy a munkaadó rendelkezési joga letöressék, kiküszöböltesék, s a rendelkezés a munkások szakszervezetére vitessék át.

És ha számba vesszük, hogy mily csekély erővel indult ki a munkások mozgalma, és hogy aránylag mily rövid idő alatt vívták ki azon eredményeket, melyek úgy a munkások anyagi helyzetét, valamint a munkásoknak a munkaadók irányában fennállott viszonyát oly gyökeresen megváltoztatták, úgy el kell ismernünk, hogy a munkások saját érdekeik érvényesítésében nagy munkát végeztek.

A magyar iparosok nem oly elfogultak, hogy

a munkások által kivívott előnyöket mind a maguk vesztésére írják.

De a munkások jóléte iránt érzett meleg rokonszenv dacára is be kell látnia mindenkinek, hogy a munkásmozgalma oly mérvet öltött, oly irányba terelődött, mely az iparosok boldogulását, megélhetését komolyan veszélyezteti.

A munkások sohasem titkolták, hogy céljuk a munkások helyzetének javítása iránt nem a bérek emelésében s a munkaidő leszállításában, hanem a bér munkának, a kapitalisztikus termelésnek kiküszöbölésében áll.

Ez az irányzat pedig az iparos osztálynak mint ilyennek fennállása ellen irányul, ez a munkásmozgalmakban öntudatos, nyílt brutalitással lép előtérbe, és ezért a magyar iparososztálynak jól felfogott érdeke parancsolja, hogy jogos érdekeikért a munkások által intézett „tulkapások” ellen magának védelmet szerezzen.

Ezt a védelmet azonban az iparosságnak a maga körén kívül álló tényezőktől, kormánytól, törvényhozástól, a társadalomtól ölbe tett kezekkel várni, hiu reménység, ábránd, mely az élet komoly gyakorlati kérdéseiben magát megboszulja.

Nincs oly törvényhozás, nincs oly kormány, mely akár a munkásokra a munkafeltételeket sikerrel reá parancsolhatná, akár őket a szervezkedéstől sikerrel eltilthatná, akár a munkás szervezetek működését sikerrel megakadályozhatná. A legtöbb, a mit az iparosság a törvényhozástól, vagy a kormányoktól várhat, az, hogy részrehajlatlan jóindulattal az iparosok által létesített szervezkedést megengedje és szankcionálja. De a működést az iparosoknak maguknak kell kifejteni.

Valamint a munkások a kiküzdött eredményeket kizárólag a maguk céltudatos, kitartó, áldozatkész szervezkedésüknek köszönhetik, épügy az iparososztály is érdekeinek sikeres védelmét kizárólag a maga erejében, erejének megfeszített, céltudatos, áldozattól vissza nem riadó, kitartó kifejtésében keresheti.

Tagadhatatlan, hogy a munkásosztály sikereit kizárólag jól vezetett, erős szervezetének köszönheti, melynek támadásával szemben az iparos osztály szertehúzó, egymás ellen törő ziláltságában meg nem állhatott. És, minthogy a munkásosztályt sikerei mindig erősebben bátorítják, szervezeteiben mind jobban bízik, anyagi jólétének emelkedése áldozatkészességét és bizalmát a vezetőségben fokozza, természetes, hogy a munkásszervezetek ily módon is anyagilag és erkölcsileg erősödnek, mind jobban kiépülnek, a munkásérdekek mind több és több ágát ölelik föl és támadásaikat az iparososztály ellen fokozhatják; míg az iparososztálynak egymagukra hagyott tagjai mindig kevésbé lesznek képesek ellentálni, s a teljes elnyomás veszélyének teszik ki magukat a munkásszervezetek részéről.

Ezen csak a magyar iparososztály öntudatos, őszinte és becsületes, kitartó és áldozatkész, helyesen vezetett szervezkedése segíthet, amint ezt a nyugati államok hatalmasan szervezett iparosainak példája igazolja.

A munkaadóknak a szervezkedés, igaz, nem oly könnyű mint a munkásoknak. Az egyes munkaadók közt az érdekellentét sokkal erősebb mint a munkások között, ez s a függetlenség korlátozása a szövetekezés, a szervezkedés elé erős akadályokat

„PETROZSÉNYI ÉS VIDÉKE” TÁRGYAJA.

A petrozsényi főgimnázium.

Az államilag segélyezett petrozsényi főgimnázium most megjelent 12-ik évi értesítője, középiskolánk történetének adatait részletesen ismertetve, kulturális fejlődésünknek hiú képét megkapó színezéssel eszteti; felemlítvén, hogy meglepő és bámulatos Petrozsénynek, valamint az egész Zsilvölgynek rohamos mindenirányú fejlődése. Negyven évvel ezelőtt itt a Zsilvölgyben még elhagyatott vadon és pusztaság volt, s ma már Petrozsény a nagy Hunyadmegyének legnépesebb községe a Zsilvölgy többi fejlődő, szintén népes községeinek központja. Ezen amerikai gyors haladásnak oka, a Zsilvölgy természeti kincseinek gazdagságában rejlik. A Zsil medencéjében felfedezett roppant, évszázadokig még kimeríthetetlen mennyiségű szén kiaknázására, a környéken levő őserdők rengetegeiben található becses faanyag feldolgozására létesült nagy iparvállalatok, a tudomány és munka fegyvereivel meghódították hazánk ezen előbb pusztá, vadon területét a magyar ipar, kereskedelem és kultúra számára.

Petrozsényben, Lupényban, Vulkánban, Petrillán, Aninoszán, Iszkronban, Csímpán ma sok ezer munkás: kéz nyér kenyeret és megélhetést és részese egyszerűs mind a kultúra áldásaiban. Mert a megélhetésen kívül gondoskodni kellett e sok ezernyi magyar gyarmatos művelődési igényeiről is. E célból állították fel egymás után a különféle magyar tannyelvű és szellemi iskolákat, előbb elemi népiskolákat a Zsilvölgy összes

községeiben, majd 12 évvel ezelőtt megvetették alapját a mi középiskolánknak. A múlt évben pedig bányaiskola és polgári leányiskola is létesült Petrozsényben.

Ha visszatekintünk főgimnáziumunk 12 éves múltjára, ép oly meglepő és kezdetben remélni sem mert öröndetes, gyors fejlődését látjuk, mint magának a nagyközségnek, Petrozsénynek. Még meglepőbbnek látjuk e gyors haladást akkor, ha nézzük, hogy mennyi, — különösen anyagi — nehézségekkel kellett megküzdnie középiskolánknak.

Magyar tannyelvű és szellemi középiskolánk előtt, még 1886-ban megnyitottak itt egy német nyelvű magán-gimnáziumot, a mely azonban „a kormány szükséges engedélyét nélkülözvén, 1889-ben három évi fennállás után közigazgatási úton be lett szüntetve.”

1894-ben alakult egy magán-gimnáziumi bizottság Weber Béla hunyadmegyei főesperes r. k. plébános elnöke alatt és a magán gimnázium I. osztályát ugyanezen év szeptemberében 1 tanárral és 21 tanulóval megnyitották. A miniszteri jóváhagyást még az évben megkapták és az évvégi vizsgálatok megtartására a budapesti I. ker. főgimnázium igazgatóját és 5 tanárt küldték ki.

A következő években megnyílt a II., majd a III. osztály, midőn a nagyszabéni főgimnázium igazgatóját és 3 tanárt küldte ki a miniszter a vizsgálatok megtartására.

Hanem ekkor már a magánintézet súlyos anyagi zavarokkal küzdött. Az volt a baj, hogy az ugynevezett alapító bizottság alapítása tulajdonképpen nem is volt alapítás, mert hiányoztak az alapítványok. Az iskolát tisztán a tanulóktól szedett magas tandíjből tartották

fenn. Így még Magyarországon gimnáziumot aligha alapítottak. Nem csoda tehát, ha a szép és vérmes reményekkel alapított magán-gimnáziumot a bizottság a szedett tandíjakból nem tudta fentartani és még az 1896—7. tanév közepén, március hóban szükségesnek látták a lelkes tanügybarátok hathatósabb támogatásához fordulni és egyszersmind Petrozsény községtől kérelmezni a hazafias iskola átvételét, 1897. március 8-án Petrozsény község képviselőtestülete községi jellegűnek kimondotta a gimnáziumot és a felügyelet gyakorlására egy gimnáziumi bizottságot választottak, melynek elnöke Andreics János bányagazgató és al-elnöke Dombora László, jegyzője, Dr. Simon Gyula, tagjai: Gross Herman, Héjas József, Marek Mór, Nagy Miklós, Dr. Rosenberg Ignác, Roth Floris, Rotter Antal, Schreiner József, Dr. Schulek Jenő és Ullmann Lipót voltak.

Ezen időtől fogva, bár a bizottság egyes tagjaiban változás történt idők folyamán és később bővült a bizottság több új taggal, egész a mai napig, az intézet anyagi ügyeinek minden irányú gondozása a legjobb kezekbe volt lefektetve. Különösen annak fáradságtalan elnöke Andreics János kir. bányatanácsos-bányagazgató mindent elkövetett, hogy a bizottság nehéz feladatának megfelelhessen. Mert bár a községi jelleget elnyerte is az intézet, a még szintén ifjú és vagyontalan község az intézetre sokat nem áldozhatott. 1897. szeptember 13-án 2000 koronát szavazott meg a képviselőtestület az intézet anyagi támogatására, majd az 1899. évre ezen összeget 4000 koronára emelte, társulatok, vállalatok, hitközségek szintén évről-évre hozzájárultak a fentartási költségekhez, de mindez nem volt elég. A

gördít. De ne felejtsek el az iparosok, hogy okosabb dolog egymással szemben hozni áldozatot, mint a mozgalmak révén a munkások szervezetével szemben, mert míg az önmaguknak hozott áldozatok az iparosoknak előbb-utóbb gyümölcsöző befektetését, addig a munkásszervezetek által kierőszakolt áldozatok a munkaadónak veszteségét képezik.

Az iparosság érdekeit a munkások tulkapásai ellen más módon, mint a szövetezés, a szervezkedés által megvédeni képes nem lévén, bármily nehézségek álljanak ennek útjában, annak előbb-utóbb be kell következnie.

Ezért észszerűbb, ha ez minél hamarabb, mielőtt a munkások a munkaadókkal szemben nagyobb fölényre tesznek szert, megtörténik. Mert minél később tömörülnek a munkaadók érdekeik védelmére, annál nehezebb lesz az, annál több áldozattal kisebb eredményeket fognak elérhetni.

A munkaadóknak ily tömörülése, szolidaritása lépése nálunk sem új dolog, részben meg is van. Csak az a baj, hogy a legtöbb szervezkedés a sztrájkok nyomása alatt jön létre s a sztrájk befejeztével véget ér; s csak igen kevés azoknak a száma, melyek a munkaadók érdekeinek védelmét állandóan gyakorolják és fejlesztik. De ezen részben muló jellegű, részben elszigetelt szervezetek is jó szolgálatot tettek a munkaadóknak sztrájkok esetében. Természetes, hogy ez hatványozódnék abban az esetben, ha az iparosok szervezeteiket céltudatosan, állandó jelleggel állítanák föl, azok szükségsszerű kiépítéséről és ehhez szükséges anyagi eszközökről gondoskodnának. Mindig jobb, mert kevesebbe kerül, a jó védelemre költeni, mint hadi sarcot fizetni.

bizottság kénytelen volt az állam támogatását is kérni, a melyhez nem hiába fordult. Wlassics közoktatási miniszter 1898. szeptember havában kelt leiratában hangsúlyozta, hogy a magyar tanítvány és szellemű intézetünk állami szempontból fontosnak tartja és részére fokozatosan emelkedő állami segélyt helyezett kilátásba, ha az érdekeltég részéről az iskola növekedő igényeihez mértén szintén megfelelő állandó hozzájárulás biztosítottatik.

Az 1899. évben adott 2000 korona államsegély évente tényleg emelkedett az 1904. évig, midőn a bekövetkezett súlyos politikai helyzet miatt egy időre megszűnt az emelkedés. Ekkor az államsegély 7000 korona volt és ennyit kaptunk az 1905. és a jelen 1906. évben is.

Hogy a folyton növekvő kiadásokat a felügyelő bizottság mégis fedezni bírta, az csak úgy volt lehetséges, hogy a tanuló létszámának folytonos, erős gyarapodásával, a befolyó tandíjösszeg is évről-évre jelentékenyen növekedett.

De másrésről a tanuló-létszám gyarapodás ismét szaporította a bizottság gondjait, mert azoknak megfelelő épületben való elhelyezéséről is gondoskodni kellett. Kezdetben az intézet a Figuli-féle könyvnyomda első emeletén volt, majd Andreics János bányatanácsos, elnök egy ezen célra átalakított társulati házat engedett át és midőn később az is szűknek bizonyult, a deákgyarmati volt csendőrségi laktanyát alakította át a gimnázium elhelyezésére. De bizony a még erősebben gyarapodó ifjúság befogadására ezen, most a bánya iskola céljaira szolgáló épület is szűknek bizonyult és azért végre komolyan hozzá kellett látni egy teljesen új és tisztán az alumnázium számára alkalmas épület építéséhez.

Sok nehézséggel járt azonban ezen terv kivitele. Nem volt megfelelő telek sem, annál kevésbé pénz az építésre. Azonban nagy küzdelemmel sikerült minden akadályt legyőzni, telket és pénzt teremteni. Andreics elnök személyesen gyűjtött alapítványokat, majd küldetés kereste fel Rotter József volt bányagazdát, ki 10,000 koronával járult az alapítványokhoz és így a 30,000 kor. községi kölcsönrel 65,000 kor volt biztosítva, a melyhez a község még újabb 10,000 kor. segélyvel járult, a Salgótarjáni társulat pedig termelési áron adta az anyagokat. 1904. október havában végre beköltözött az intézet az új díszes emeletes épületbe. (Folyt. köv.)

A szervezkedés mérvére és módjára nézve a helyzet, a körülmények jelölik meg a követendő irányt. Részletekbe ezutal térszűke miatt sem bocsájtkozhatunk, csak azt jegyezzük meg, hogy a munkásoktálynak az iparosság ellen mindjobban elhatalmasodó tulkapásaival szemben a sikerre kilátást nyújtó egyetlen védelmi eszköz az iparosságunk legszélesebb körű, állandó, a teljes szolidaritásra alapított, anyagi eszközökkel kellően ellátott szervezkedése.

Ezen szervezkedésre elsősorban az ipartestületek, mint az iparosságnak fennálló szervezetei hivatnak; úgy azonban, hogy ezen szervezkedésbe az ipartestületi koteléken kívül álló iparosság is lehetőleg bevonandó.

itt a Zsilvölgyben, a hol a nagyipar védő szárnyai alatt fejlődhetik s vehet lendületet a kisipar, szükséges a közös, kölcsönös támogatás s a szervezkedésnek olyirányú kiterjesztése, hogy minden munkaadó a munkások részéről jövő pressziótól a teljes szolidaritás révén megóvassk.

Az adóprés.

Néhány nap mulva megkezdí működését Hátszegen az adókievetőbizottság. Minket közvetlenül ez érdekel.

A dévai kir. pénzügyigazgatóság adóelőirási javaslata közszemlére már ki volt téve Petrozsényben és a járásban. Érthető érdeklődéssel igyekezett megtudni mindenki, hogy milyen megadózást ajánl az előirányzat. És érthető az elégtelenség is, melyet az előirányzat támasztott az adózók körében, különösen a III. osztály kereseti adójavaslattal szemben. Minthogy a Zsilvölgy adózópolgárainak tulnyomó része, vagyis az iparosok és kereskedők ezen osztályba tartoznak, a javaslat ismertetését és bírálatát a közérdek szempontjából köteleességünknek tartjuk.

Behatóan, elfogulatlanul s részrehajlatlanul bírálv a III. oszt. ker. adóelőirányzatot, ki kell jelentenünk, hogy az érdekeltek megütközése, igaz nevén nevezve: felháborodása, nem indokolatlan. Oly magas tételek szerepelnek abban, hogy akik iparosaink s kereskedőink viszonyait ismerik, akarva, nem akarva arra a meggyőződésre jutnak, hogy a kievetési lajstromok az adóalapot támadják meg, nem szűmölve a kereseti, forgalmi viszonyokkal és az adózóképességgel.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök s pénzügyminiszter május hó 13-án Temesvárt tartott beszédében az ország pénzügyi helyzetéről vonatkozólag tett több kijelentésben hangsúlyozta, hogy gazdasági erősbödésünkre irányuló akciónak oda kell irányulnia, hogy új jövedelemforrásokat biztosítva új adóalapokat teremtsünk s az adókievetőbizottság működését irányító körrendeletében figyelmezteti a pénzügyi hatóságok részéről kiküldött kincstári képviselőket, hogy a polgárok adózóképességéhez, kereseti viszonyaihoz, jövedelméhez mértén hozzák javaslatba a kereseti adót.

Az adókievetési javaslatok teljesen figyelmen kívül hagyják járásunkban ezt a humánus intenciót, sőt éppen az ellenkezőről szolgáltatnak megdöbbentő adatokat, minek igazolására csak azt emlíjük, hogy általában az előző évekre megállapított adótételek emelését hozza javaslatba a kievetési lajstrom és csak esekély részben hagyja meg az előző kiírást. Lejebb szállításról egyetlen esetben sem tudunk semmit.

Ebből az adóztatási javaslatból tehát azt kell következtetni, hogy Petrozsényben, sőt az egész Zsilvölgyben a kereseti viszonyok általában javultak, a kisiparosok és a kereskedők jövedelme fokozódott, míg csökkenés nem fordult elő. Pedig — fájdalom — éppen ellenkezően áll. A múlt évi silány termés, az áldatlan közkormányzati viszonyok, az üzletpangás, a forgalom csökkenése, a folyton fokozódó drágaság, különösen a Romániával szemben életbe lépett behozatali tilalom, minden foglalkozási ágra kiterjedő hatása nyomásztóan érezhető völgyünkben. A munkabérek emelkedése, a munkaidő alábbszállítása, az árucikkek és nyersanyagok áremelkedése érthetően s érezhetően csökkentette a kereskedelmi forgalmat s megbénította az ipari vállalkozást és tevékenységet s így nagymértékben devalválta a jövedelmet, a keresetképességet minden üzleti foglalkozásnál.

Érthető tehát az iparosaink és kereskedőink felháborodása a megadózástí tervszettel szemben.

Ámde a kievetési lajstrom-tételek csak javaslatok, az adót az adókievető bizottság állapítja meg, melynek nyilvános tárgyalásán a községi előljáróság, a képviselőtestület megbízottai résztvesznek és az egyes adózók kereseti viszonyaira és adózóképességére vonatkozó felvilágosítást kötelelességszerűleg megadják, sőt amennyiben joga van, minden zsilvölgyi adózó helyesen eslelszik, ha a folyó hó utolsó és a jövő hó első napjain Hátszegen tartandó adókievetőbizottsági tárgyaláson személyesen felszólal, vagy indokolt felszólalását előzetesen írásban beadja a sérelmes megadózástí ellen. Mert az is megjegyzendő, hogy az egyszer megállapított kereseti adó lejebb szállítása később, a következő évekre alig viheto keresztül. A kincstári képviselő rendszerint a felemelés mellett kardoskodik, a leszállítás előtte ismeretlen fogalom, mintha az adózási képesseg csökkenése a lehetetlenségek közé tartoznék s így az adózóra nézve legjobb esetben is feltétlenül s makacsul ragaszkodik a már megállapított adóösszeghez.

Ájáljuk ezt a jóakaratu figyelemztetést s indoklást az adózók és az adókievető bizottság figyelembe.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Főispáni beiktatás.** Hénnyadvármegye ujonnan kinevezett főispánja: Br. Bornemisza Lipótnak a főispáni székbe való beiktatása céljából, a vármegye-ház dísztermében tartandó székfoglaló közgyűlést folyó évi július hó 14-ik napjának d. e. 11 órájára tűzte ki s arra a törvényhatósági bizottság tagjait meghívta Pogány Béla alispán.

— **Községi közgyűlés.** Petrozsény község képviselőtestülete folyó hó 11-én, szerdán d. u. 3 órákor rendkívüli közgyűlést tart, melyen a múlt hó 8-án hozott határozatokra (utak kövezése, villanyvilágítás, vasuti átjáró, beruházási kölcsönre stb.) vonatkozólag fog a képviselőtestület névszerinti szavazással dönteni, esetleg, ha a tagok kétharmada meg nem jelenne, 15 nap mulva a jelenlevők számára való tekintet nélkül végérvényesen határozni.

— **Sport egyesület Pefrozsenyben.** Ez a régi, többször felvetett, de mindannyiszor feledésre ment eszme, mint örömmel értesülünk ismét felszínre került. Az egész természetesen még most is csak a kezdetek kezdetén terv, alakjában él — s azoknak kik e mindenesetre szép és nemes terv keresztülvitelére vállalkoztak még nagyon sok nehézséggel kell megküzdeniök. Örömmel állunk ezen a téren is e dicsérendő törekv mellett akcióba s szintén felhívjuk mindenkinet figyelemet az ügy iránti legmelegebb érdeklődésre. A siker érdekében megbeszélő értekezlet lesz egybehiva, melynek ideje és helye a beiratkozás céljára kibocsátandó körözí iven feltüntetve lesz. Az alakulandó egyeslet művezetésére díjazás nélkül, Schuster Sámuel nagy gyakorlattal bíró vívó és tornász, több sportverseny győztese ajánlkozik.

— **Felhőszakadás.** Junius hó utolsó három napján szünetelt a tavasz óta folyton tartó esőzés, július hó 1-én, vasárnap délben azonban hirtelen beborult az ég, megeredt az eső hatalmas zuhogással s Petrozsény utcáin hömpölygött a víz. Félóra mulva a sötét fellegek elvonultak s melegen tűzött le a napsugár. Három óratájt Csímpa felül félelmes dörgéssel, szüntelen villámlással újra tornyosultak a felhők s Petrillán a község és a Lónyay-telep között a hegyekről több mint egy kilométer szélességben méternyi magas szennyes hullámok hömpölyögve tördelték a kerítéseket, a fákat, átszakítva több helyen a közlekedési utat, melyen olyan mély szakadásokat vájt, hogy azokon át kocsiyal közlekedni lehetetlen, sőt kerülővel is veszedelemes. A kaszalókat részint vastag iszapréteg alátemette, részint elseperte az áradat, mely több helyen mély árkokat vájt s egy rövid óra alatt nagy károkat okozott. Pénteken éjjel hasonló zivatar volt.

— **Vakáció.** A gyermeknek, a tanítónak a munka után nyugalom. Az izgalom elül s a nevelési munkát a szülők veszik át. Az a szíves szeretet, ami a tanítvány és tanító között fennállott, mintha megszakadt volna. Nem. Ne így legyen az. A gyermek emlékezzék a szép időre, mikor rózsás kedvvel, mosolylyal az ajkán tanulgatni mentek a tanító bácsihoz. A szeretet pedig maradjon meg. Az ajkán nem, de a szívben annál inkább úgy, mint a hogy a tanító bácsi, néni nem felejtí az ó apró tanítványait. Gyermekek! Legyen boldog a vakációtok. S álmódjatok szépet a múlt évről, meg arról, ami ezután jön.

— **A lupényi áll. isk. záróünnepélye.** A lupényi áll. isk. záróünnepélyét mult hó 24-én az alábbi tárgysorozattal ünnepelte meg:

1. D. e. 10 óraker háládó Istentisztelet a róm. kath. templomban. 2. Himnusz, énekelték az állami iskola növendékei. 3. A tündérek, Rudnyánszki Gy.-tól, szav.: Vencel Mici IV. o. t. 4. Éji látogatás, szavalta: Szálka Jenő II. o. t. 5. Melyiket, írta Váradi Gyula, szavalta: Krizkó Lola II. o. t. 6. Mikes, Lévy Józseftől; szavalta: Mike Juliska VI., o. t. 7. Adjon Isten a magyarnak jó napot, énekelték az iskola növendékei. 8. Az aradi gyásznapi, szavalta: Mike József II. o. t. 9. Ibolyát áruló kislány, szav.: Gila Mariska II. o. t. 10. Veréb, fülemile és posztaja; párbeszéd. Előadták: Bábics Gizella, Brunner Borbála, Baumann Róza, Striffler Ilona, György Teréz V. oszt. tanulók. 11. Magyar király-himnusz, énekelték az iskola növendékei. 12. Hazám ifjúsága, Ábrányi Emiltől, szavalta: Eliásch Félix IV. o. t. 13. Tulipán dal. Szabolcska M.-tól, szavalta: Schwemhammer Piroska II. o. t. 14. Fiannak, Arany Jánostól; szavalta: Berta Kálmán V. o. t. 15. Imakönyvem, szavalta: Grünwald Erzs. VI. o. t. 16. Vándordal, énekelték a II-ik leányosztály növendékei. 17. Jókirályunk soká éljen, szavalta: Schusster Aranka IV. o. t. 18. Gólyához, Tompa Mihálytól; szavalt Balog Lajos V. o. t. 19. „Árvalány” szavalta: Papp Erzs. IV. o. t. 20. Bujdosók visszatérése; szavalta: Farkas Etel IV. o. t. 21. A honleány; szavalta: Gaál Erzs. IV. oszt. tan. 22. Honfidal; énekelték az iskola növendékei. 23. A jutalmak kiosztása. 24. Szózat; énekelték az iskola növendékei. 25. Bezáróbeszéd, tartotta Papp József gondnoksági tag. 26. Induló; énekelték a II-ik leányosztály növendékei.

A tárgysorozat minden pontja fényesen sikerült, de különösen szép volt a II-ik leányosztály által előadott két ének, melyet a jelen volt nagyszámú közönség zajos tapsal éljenzéssel jutalmazott. Megható volt a gyermekek megjutalmazása. A jutalmak egyrésze ruházathoz állott, nagys. D. e. s. Károly kir. tanfelügyelő ajándékából minden osztály legkitünőbb tanulója számára. A jutalomkönyveket a közszereketben álló és az iskola iránt melegen érdeklődő Krizkó Bohus bányaigazgató adta. Öngyásága Krizkó Bohusné urnó a VI. osztály részére külön szép jutalomkönyveket ajándékozott, valamint a II-ik leányosztály 2 legkitünőbb és szegény tanulóit pénzbeli jutalomban is részesítette. Nem mulasztatom el megjegyezni, hogy a lupényi intelligencia érdeklődését az iskola iránt nagyszámmal való megjelenése által mutatta, bebizonyítván ezzel, hogy tudatában van annak, miszerint a tanítószolg. munkák csak úgy érhet igazán célt, ha a család, társadalom nehéz munkájában támogatja. Sz...

— **A magyar szén az államvasutakon.** A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége részletesen megokolt felterjesztésben az iránt kérte a kereskedelmi minisztert, hogy a magyar államvasutak összes szénigényét kizárólag magyar bányából fedezze és mellőzze az osztrák és más külföldi eredetű szénfajtákat. Rámutatott a Szövetség felterjesztésében arra a körülményre, hogy a budapest-marcheggi vonalon, melyen legnagyobb menetsebességű gyorsvonataink közlekednek, és a nehéz talajokkal küzdő budapest-fiumei vonal gyorsvonatain a magyar szén kiválóan bevált és semmi akadályt nem okoz, hogy a magyar szén természetesen fogyasztási területéhez jusson. A kereskedelmi miniszter most e felterjesztésre kijelenti, hogy mint a hazai ipar érdekeinek törvényes őre és gondozója, teljes mérvben tudja azt a kiváló fontosságú érdeket, mely a hazai szénbányák támogatásaihoz és ezáltal az ipar fejlesztéséhez fűződik s a vezetésére bizott tárca keretében mindenkor első sorban fog színt fektetni arra, hogy az érdekek minél teljesebb kielégítést nyerjenek. A Magyar Államvasutak üzemi és vontatási szénigénye, az eddigi alapokon — kisebb kiegyenlítésekké — szerződésileg már biztosítva van, a mennyiben a szénigények az 1907. évtől kezdve meghosszabbítottak. Végül kijelenti a miniszter, hogy különös figyelemmel lesz arra, hogy a hazai szénipar érdekei megfelelő kielégítést nyerjenek.

— **Az ipari balesetek.** Öt év óta a kereskedelmi miniszterium évről-évre nyilvánosságra hozza az egy-egy esztendő ipari baleseteit. Ebben a sorozatban most ötödik kötetet bocsátotta közre Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter. A kötet az 1904. év ipari baleseteit ismerteti. A munkákélet legzsomorubb oldalával foglalkozó, de egyuttal nagyon tanulságos kötet-

ből kitünik nemesak a balesetek száma, de azok súlyosságának foka, az okozott munkaképtelenség tartama, a balesetek módja, a sérültek kora, neme, családi állapotát is megtudhatjuk belőle, hogy mely munkagépek, eszközök és készülékek mellett való foglalkozás közben sajtották a munkásokat a balesetek. Világosságot vet a kötet a balesetek havonként és a hét különböző napjai szerint való hullámlására, a kifizetett táppénzek, kórházi ápolási díjak és temetkezési segélyek összegére. A világos beosztású táblázatokat bevezető rész előzi meg, amely a főeredmények összefoglaló és a multa is visszatekintő ismertetésével és az adatokból levonható tanulságok föltárásával foglalkozik. A kötet adatai ékezően szóló bizonyosságok a balesetek következményei ellen való biztosítás törvény alapján nyugvó rendezésének szükséges és sürgős volta mellett és egyuttal széleskörű statisztikai alapot nyújtanak az erre szóló törvényjavaslatok számára, amelyeket Kossuth Ferenc még ez ősszel a képviselőház elé szándékozik terjeszteni.

— **Fogászati jelentés.** Ezton is értesitem Petrozsény és vidékének uri közönségét, hogy a Wágner-féle szállodában működésemet megkezdtem. *Készíték összes a fogászati előforduló különlegességeket.* Mintán a fővárosban 14 éve fennálló fogműtermem országszerte közmegelegedésnek örvend, melyet szaktudásommal a modern technika terén kivittam magamnak, ennél fogva az igénylőket arra kérem, miszerint rövid tartózkodásom első napjaiban bizalmukkal hozzám fáradni sziveskedjenek. *Értekezési órák egész napon át.* Maradtam illő tiszteltettel *Prohászka Sándor*; fővárosi fogműtermem VIII., Kerepesi-ut. 69.

— **Visszaélés a munkásigazolványokkal.** A kereskedelmi miniszterium figyelmezteti a gazdasági munkásokat és napszamosokat arra, hogy a munkásigazolványokat bármilyen címen más részére átengedni szigorúan tilos s attól, aki igazolványát másnak utazásra átengedi, a vasuti menetdíj kedvezményt egy esztendőre elvonják, a munkás igazolványt jogtalanul használó egyén ellen pedig az utánfizetésre való kötelezésen felül (az eset körülményeihez képest) a törvény szerint a büntető eljárást folyamatba teszik.

— **Gazdasági galambtenyésztés** cím alatt Parthay Géza egy igen csinos füzetet írt azon kérdésről, hogyan lehet a galambokat haszonnal tenyészteni? Ezen füzet, mely 55 rendkívül szép ábrával van díszítve, részletesen foglalkozik a haszon galambtenyésztés minden kérdésével. A minden gazdának melegen ajánlható könyv ára 1 korona. Megrendelhető az összeg előleges beküldése mellett a „Szárnyasaink” című baromfi-tenyésztési szaklap kiadóhivatalában Budapesten, Rottenbiller-utca 30 szám.

Felelős szerkesztő: **Zádory Károly.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad e lap kiadóhivatala.

A legszebbet és legdivatosabbat
csokrokban és
koszorúokban
friss élővirágból
saját nagy virágtermelési telepeiről, szállit a legjobban a
monarchia minden vidékére
kifogástalanul, pontos időre való
megérkezés szavatolása mellett.

A monarchia
legnagyobb
virágüzlete

Mühle Wilmos

es. és kir. udvari
virágkereskedése

T E M E S V Á R.

○ Egy teljesen butorozott szoba ○
azonnal kiadó KRAUSZ JÓZSEF-nél.

Ugyan fentnél 5 drb használt kerékpár
○ olcsón és készpénz mellett eladó. ○

○○ □ ○○ Uj kerékpárok ○○ □ ○○
részletfizetés mellett kaphatók.

4419/1906. tkvi. szám.

Árverési hirdmény.

A hátszegi kir. bíróság mint tkvi. hatóság Dr. Ábrahám József petrozsényi ügyvéd által képviselt Hitelbank r.-t. petrozsényi cég végrehajtónak Jakocs Józsefné sz. Mészáros Éva végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében közhírré teszi, hogy a végrehajtónak 5000 K. tőke ennek 1905. évi november hó 5 napjától járó 6% kamatai 7 K. 95 f. óvási költség 1/3 % váltó díj, 111 K. 10 f. eddigi megállapított per- és végrehajtási valamint a jelenlegi 17 K. és a még felmerülő költségek iránti egy a csatlakozottnak kimondott Kalmár és Engel budapesti bej. cég 3000 K és járuléka iránti követelése kielégítése végett Jakocs Józsefné sz. Mészáros Éva végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék, puji kir. járásbírószág területéhez tartozó Petrozsény községi 555. székjében. A kereset 6 rd. sz. alatt felvett egész ingatlanát rendszámokénti részletekben részletezett összesen 1440 K. kikiáltási árban az 1906. évi július hó 24-ik napjának délelőtti 10 óraker Petrozsény község előjárósága házában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek, esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni. Árverelni szándékozók tartoznak bánatpénzzel az ingatlanok kikiáltási árának 10 % készpénzben vagy a kormány által óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban, melynek névértéke 2/3 részéig fogadtatik el, csupán a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes bírói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevő köteles a vételár fele részét az árverés napjától számított 30 nap alatt, a másik fele részét ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a hátszegi kir. adóhivatal mint bírói letétpénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A kir. bíróság mint tkvi. hatóság.

Hátszegen, 1906. évi április hó 16-án.

Csiszér, kir. albiró.

Szám 1016. vhtó. 1906.

Árverési hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbírószág 1905. évi Sp. I. 1491/4 és 906. Sp. I. 317/2. számú végzése következtében Dr. Ábrahám József ügyvéd által képviselt Hermán Izidor és Társának javára, Dima György és neje vulkani lakos ellen 63 K. 20 f. és 479 K. 41 f. s. jár. erejéig 1906. évi május hó 11-én fogatosított kielégítés végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 918 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok és bolti cikkek nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbírószág 1906. évi V. 523 és 525 számú végzése következtében 63 K. 20 f. és 479 K. 41 f. tőkekövetelés, ennek 1905. évi december hó 2 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 83 K. 84 f. és 140 korona bíróilag már megállapított költségek erejéig vulkánban alperesnek házában leendő eszközlesére 1906 évi július hó 16-ik napjának délutáni 2 óra határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1906. évi június hó 27 napján.

Br. Bánffy Albert,
kir. bír. végrehajtó.

Pályázat.

A petrozsényi iparostanonciskola felügyelőbizottsága pályázatot hirdet a következő állásokra:

egy igazgatói állásra,

három iparostanonciskolai tanítói állásra,

két rajztanítói állásra,

egy kereskedelmi tanítói állásra.

A tantervek három évre választatnak meg.

Ezenkívül betöltésre kerül a segédek továbbképző tanfolyamának felállításával egy ideiglenes tanítói állás, a melyre feltételeken választatik meg a tanító, s csak abban az esetben nyer alkalmazást, ha elég jelentkező lesz a tanfolyam megnyitásához.

A pályázati kérvények az iparostanonciskola felügyelőbizottságához címezve augusztus hó 15-ig nyújtandók be.

Az órák beosztását a felügyelőbizottság magának tartja fenn.

Petrozsény, 1906. június hó 30.

Schreiner József,
felügyelőbizottsági elnök.

A petrozsényi kaszinó a Kossuth Lajos téren épült helyiségbe költözik át új berendezéssel s e miatt a régi berendezés összes butorai a villanyvilágítási testekkel és tekeasztallal együtt eladásra kerül. Venni szándékozók forduljanak Sternberg Bertalan kaszinói gazdához.

Házeladás.

Petrozsény község belterületén a Kálváriánál lévő 2 szobából, konyhából, kamrából álló téglafalazatu, cseréppel födött, teljesen jókarban levő házam 800 ☐-ölnyi területű udvarral és kerttel, szabadkézből, előnyös feltételek mellett eladó.

Venni szándékozók sziveskedjenek = = = velem értekezni. = = =

Petrozsény, 1906. június hó 29-én.

Özv. Rédler Józsefné.

2-3

Kettős falazatu s legcélszerűbb szerkezetű m é h k a s o k

jutányos áron kaphatók. Bővebb felvilágosítással szolgál

a „Petrozsény és Vidéke”
kiadóhivatala.

Kiadó üzlethelyiség és lakás.

A főutcán közvetlen a piac mellett egy igen csinos üzlethelyiség kirakattal, megfelelő lakással ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

nagyon olcsón

kiadó. Esetleg külön-külön is.

Bővebbet: Gruber Sámuel.
Petrozsény.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 2-4 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Javitó pótvizgálatra

polgári vagy gimnáziumi tanulókat, felelősség mellett ☐ igen jutányosan előkészítik. Jelentkezni lehet a ☐ ☐ ☐ ☐ kiadóhivatalban.

GARAI KÁROLY

ARADON.

Ajánl: szalonna, zsirt és minden hentes árut a legjutányosabb árban.

Épület és műlakatos

üzletem megnyitását Petrozsény és vidéke közönségének becses tudomására ☐ hozom én, ki tapasztalatomat, szakképességemet nagyobb gyárakban szereztem, ☐ ☐ elvállalok e szakmába vágó ☐ ☐ ☐ minden-féle munkát Divatos folyosó-rácsok, sir-rácsok, ☐ takaréktűzhelyek többféle kivitelben, ☐ ☐ vízvezeték és kutak szerelését. ☐ ☐

Javításokat pontossan és jutányos áron eszközölök.

Tisztelettel:

Nagy Mózes,

épület és műlakatos.

Hubert-féle ház. Petrozsény Kossuth Lajos-utca.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló papirkereskedésemet ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégitem. Tanszerek, rajz- és íróeszközök nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb. kereskedésben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szives támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva könyvkötészetet rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:

FIGULI ANTAL.